

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek
számára.

IV. évfolyam. 1917. február. 2. szám.

Budapest.

Az irgalmasnővérek kiadása. I., Ménesi-ut 27.

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek számára.

IV. ÉVFOLYAM.

1917.

2. SZÁM.

TARTALOM. Vértanui szellem. — A gyónási titokról. — Háborús vonatkozások a földrajztanításban. — Pompás gondolat! — A szeretet igazi leányai. — Ismét a Csodás-érem! — Társulati tudósítások. — Koronázási örömek. — Kérdések—Feleletek. — A hagyma gyógyító hatása. — Jó füzetkék. — Az én naplóm: Az iskolaév végén. — Szünórák. — Levélszekrény.

Vértanui szellem.

Miként a vándor — bár a sas szárnyaival óhajtana célja felé repülni, — mégis meg-megáll egy-egy útjelző előtt, hogy megbizonyosodjék útjának helyességéről, másrészt pedig, hogy irányítást szerezzen: állapodjunk meg mi is a lelkünk útjain felállított útjelzők előtt, hogy bátrabban, biztosabban, lelkesebben haladhassunk örök célunk felé.

Társulatunk szép szokása szerint a hónap első napján felolvassák azon szentek neveit, akiknek különös pártfogására bízhatjuk magunkat. Ezek között halljuk e hónapban boldog *Clet Ferenc vértanu* nevét is. Ne hagyjuk elhangzani e dicső nevet; nem idegen előttünk, vagy legalább is nem szabad annak lennie. Szent Vince hű fia, a mi testvérünk. Üdvözljük őt, a győzelmes vértanut! Azzal az édes boldogsággal s bizonyos büszke önérzettel nézzünk reá mi is, mellyel az anya, a nővér tekint a golyózáporban megsebzett, de el nem vérzett fiára, testvére, akinek bátor magatartását a Signum laudis dicséri. A mi fivérünk, boldog Clet Ferenc is a

kitüntetés, a győzelem symbolumaival: a vértanuk pálmájával és koronájával áll előttünk. A testvér önzetlen szeretetével int és hív, hogy kövessük őt.

Hív bennünket. Hová? Talán Khinába? Ó, igen, ezer örömmel mennénk oda, de hiszen az ágyuk gyilkos sorfala zárja el most tőlünk. Tehát hová kövessük, hogy pálmát szerezzünk? Oda, ahová az engedelmes kötelesség szólít! Vértanu lehetsz, nővérem, mindenütt, ahol lelked vért, tested erejét Jézusért a lelkek szolgálatában feláldozod. Milyen boldogító tudat; vértanu lehetek itthon, saját hazámban, jelenlegi kis missiótelepemem.

Ha szegény hazánkban az erkölcsöket nézzük, amelyeket a nagy világháború nem, hogy szilárdabbá tett, hanem igenis, szétfúzott; ha látjuk a bűn diadalait, s hogy ennek hősei: a társadalom zsengei, akik eldobták az ártatlanság köntösét s hidegvérrel vetik oda fiatalágukat a bűnös élvezeteknek; ha lelki szemünk észreveszi ezt az erkölcsi szegénységet, nyomorúságot, belátjuk, hogy szegény hazánk épenúgy szomjazza a vértanu-lelkületű apostolokat, mint a messze Kelet.

Igen, ha valamikor, akkor napjainkban van ideje, hogy vértanui önfeláldozással szánjuk el magunkat a lélekmentésre.

Egy jeles író szerint Krisztus világosságára, Krisztus karjára van szüksége a beteg társadalomnak. Mi, irgalmas nővérek, önfeláldozó munkánkkal, épületes példánkkal és szavainkkal Krisztus világossága lehetünk és vagyunk. Legyünk rajta, hogy legalább azon lelkekben, kiket közvetlen bizott reánk a jó Pásztor, az evangéliumi fény, a hit világa kigyulladjon.

Ne csüggedsz, ha ez a munkánk első kísérletre talán nem sikerül, hiszen tapasztalatból tudjuk, hogy nem minden test egyformán gyulékony; a szalma, a

száraz fa hamar tüzet fog, de a nedves fa, a kőszén csak erősebb hőmennyiség mellett gyullad lángra.

A vértanui szellem sok, nagyon sok türelmet kíván. Addig dolgozzunk, fáradjunk, addig üssük a követ, míg végre kipattan a szikra, s ha ezt észre vesszük, fogjuk fel és tápláljuk szeretetünk, buzgóságunk melegével. Ne sajnáljunk itt semmiféle fáradságot. Mennél keményebb a munkánk, annál jobban hasonlítottunk megdicsőült fivérünkhez, boldog Clet Ferenchez.

Életrajzából tudjuk, — ha ugyan már elolvastuk, — hogy milyen verejtékes munka volt az ő feladata. Mennyi nehézséggel kellett megküzdenie, hogy a lelkekhez férjen! Ő, aki örömmel nélkülözött munkatársat, jóbarátot, s az anyagi dolgokból a legszükségesebbeket, sohasem panaszkodott; de, hogy a khinai nyelv elsajátítása mennyi küzdelmébe került, erre való panaszát mi is meghallottuk.

Khinában való tízévi tartózkodása után karthauzi fivéréhez intézett levelében erre vonatkozólag így ír: „A khinai nyelv roppant idomtalan nyelv. Az írásjelek nem a hangot, hanem a gondolatot fejezik ki és innen van, hogy oly túlságosan gazdag jelekben. Már öreg vagyok ahhoz, hogy elsajátítsam.“ — Újabb négy év után pedig ezt írja: „Csak annyit tudok, amennyi a mindennapi érintkezéshez szükséges. De mégis többet ér az itteni keresztényeknek, ha ily tudatlan papjuk van, mint, ha egyáltalán nem volna pap, aki betegségükben és egészséges napjaikban mellettük álljon.“

Ebből látjuk, hogy boldog Clet nem csüggedett és nem bánta meg, hogy Khinába ment, noha érzékenyen fájt lelkének, hogy kedves khinai híveivel nem közlekedhetett szíve vágya szerint. Ezt a keresztet élete végéig viselte s csak az a tudat vigasztalta, hogy Európában talán még hasznavehető tagnak gondolhatta volna

magát, míg, mint mondja: „... itt világosan látom hasznavehetetlenségemet.“ — S hogy mégsem vágyódott vissza hazájába, azt megfejtí egy közmondással, amit mély alázatosságában önmagára alkalmazott: „Jobb számmal művelni meg a földet, mint parlagon hagyni.“

Boldog Clet Ferenc vértanuságát 30 évi kínai munkájával szerezte meg; vértanu halála már csak megdicsőítése volt belső vértanuságának.

Lelkesítsen minket is ez a szellem, ez a gondolkodás, ha érezzük a munkánkkal járó nehézséget; midőn például egyik-másik kedves nővérünknek épen a nyelvvel, — nem ugyan a kínai, hanem a *magyar* vagy a *német* nyelvvel — kell kínlódnia. Kövessük boldog Clet Ferencet s lankadatlan buzgósággal képezzük magunkat mindabban, aminek elsajátításával hozzájárulhatunk a lelkek kiműveléséhez. Az önművelés a buzgó irgalmasnővér életében merő fegyverkovácsolás a pokol ellen. Az ellenség saját fegyverével győzhető le legjobban. A helyes önműveléssel kiragadhatjuk a lélek ellenségeinek kezéből a fegyvert és ellenők fordíthatjuk.

Boldog Clet Ferenc haláláig kitartott ezen munkájában s vértanusága abban a percben kezdődött, midőn önmagát, tehát: erejét, tehetségét, idejét egészen a lelkek szolgálatára szentelte. Ez a belső vértanuság több, mint 30 évig tartott s halála már csak megdicsőítése volt lelki elvérének. Biztatóan int, hogy kövessük őt szent elszántsággal és kitartással. Teljesen közömbös legyen előttünk, hogy hol és kik között hozzuk életünk olaját áldozatul, a fő, hogy Krisztus koronáját elnyerjük vele.

Boldog Clet Ferenc ünnepétől, e beszédes útjelzőtől olyan szent elhatározással távozzunk, amilyennel

boldogemlékü Kieffer anyánk hagyta el Rómát az ő boldoggáavatása után: „*Aldozzuk fel magunkat az életnek, mikép a vertanuk feláldozták magukat a halálnak!*“

A gyónási titokról.

Ha bűneinktől meg akarunk szabadulni, a végtelenül irgalmas Isten az őszinte bánat és a komoly javulási szándék mellett még azt is kívánja tőlünk, hogy bűneinket helyettese előtt őszintén bevalljuk, meggyónjuk. De ezzel aztán meg is van elégedve. többet nem kíván, és a gyónási titok által gondoskodik róla, hogy bűneink a papban teljesen meghaljanak, hogy lelkiatyánkon kívül senki a világon egy szót se tudjon meg gyónásunkból.

Mi az a gyónási titok? Nem egyéb, mint a lehető legszigorúbb törvény, mely a pap nyelvét úgy megköti, ajkait úgy lezárja, hogy nincs az a földi hatalom, mely azokat fel tudná nyitni. Ha a világ összes kincseivel csábítanák a papot, ha ezer halállal fenyegetnék is, ő a gyónásból egy árva szót sem árulna el. Erről tökéletesen meg lehetünk győződve. Voltak szerencsétlen, bűnös papok, kik Isten minden törvényét felrúgták és lábbal tiporták, akik aposztatáltak, a hittől elpártoltak; de ezt a törvényt mégsem szegték meg, a gyónási titkok nem árulták el. Ez is egy jele és bizonyítéka annak, hogy a szentgyónás valóban isteni intézmény. Mert íme! városok, amelyek 2000 évvel ezelőtt a föld alá süllyedtek, most mégis napfényre kerülnek; hajók, amelyeket a tenger mély vize nyelt el, kiemelhetők; a

legfontosabb államtitkok, amelyeket páncélszekrényekben őriznek, kiderülnek, de a gyónás, — s pedig minden gyónás titok, és titok is marad, — sohasem derülhet ki.

De vajjon mit akar ezzel a Központi Lap? Miért ír most éppen a gyónási titokról? Hiszen a nővéreknek eszükbe sem jut, hogy ezt kétségbevonják. Igaz, a Központi Lap tudja, hogy erről meg vannak győződve, s ha mégis szóba hozza a gyónási titkot, ennek egészen más oka és más célja van. A gonoszlelek ugyanis semmire sem haragszik annyira, mint a szentgyónásra, mert ez ragadja ki a legtöbb lelket az ő karmaiból. Azért mindenképpen azon van, hogy a gyónás körül, és talán elsősorban a gyónási titok körül zavarokat támasszon, hogy azután a zavarosban halászhaszon. Olyan körülményekben is, amelyeknél — helyesen felfogva és megértve a dolgot — a gyónási titok megszegésének még árnyéka sem fordul elő, úgy össze tudja zavarni gondolatainkat, hogy az ember gyanakodni kezd; hátha mégis? . . . Ezzel legalább is azt éri el, hogy megintgatja a szentgyónásba vetett határtalan bizalmunkat. Sokszor azonban még sokkal nagyobb bajok származnak ebből: a gyanakvó gondolatokból ugyanis könnyen gyanúsító beszédek lesznek, a sok beszédből félreértések, rágalmak és a legáldatlanabb zavarok és botrányok, úgy hogy a gyónás és gyóntatás végre egészen gyűlöletessé válik. Íme, ez az oka annak, hogy a Központi Lap röviden szóba hozza a gyónási titkot is, és fel akar említeni egy-kettőt a leggyakoribb esetekből, amelyeknél ilyen félreértések, gyanúsítások és nem ritkán — ha nem vigyázunk — nagy zavarok és botrányok is támadhatnak.

Vegyük például: A főtisztelendő úr konferenciát tart és pedig oly konferenciát, melynél ugyancsak nem

lehet elaludni, mert úgy beszél, mintha gondolatainkat olvasná, minden szava úgy hat, mintha csak széjjel akarná szedni szívünket legkisebb részeire. Lássák, a gonoszlelek ezt már fel tudja használni, mert olykor ilyen gondolatot ébreszt bennünk: Honnan tudhatja a ft. úr ezeket a dolgokat, hiszen nem él köztünk, tán még egyetlenegy nővérrel sem beszélt, és íme, mégis hogy tud mindent; ez másképp nem lehetséges, mint-hogy ő a gyónásokból beszél.

Milyen gondolat ez, mit tartunk róla? Lássák, ez egészen helyes és okos gondolat, de nagyon téves, ok-talan és igazságtalan gondolat is lehet. Attól függ, hogy miképpen értjük. Ha úgy értjük, hogy persze, a ft. úr már 2—3 éve gyóntat bennünket, minden héten meghallgatja hibáinkat, bűneinket, kételeyeinket, panaszaikat: nem csoda, hogy most már egészen ismer; tudja, hogy s mint vagyunk, mik a leggyakoribb hibáink, mire van leginkább szükségünk; természetes tehát, hogy most már ilyen praktikus, gyakorlatias módon tud hozzánk szólni. Miről is beszéljen a konferenciában? Sütés-főzésről, harisnyakötésről csak nem beszélhet! Ily felfogással helyes a gondolat. De ha azt gondolnám: Lám, ezt ebből a gyónásomból mondja, itt reám gondol, mert ezt én gyóntam neki; ezt ebből vagy abból a gyónásból tudja, stb. — akkor már hamis, ok-talan és igazságtalan a gondolatom. Mert a pap nem gondol az egyes gyónásokra — az ezer és ezer gyónás közt nem is tudna az egyesekre gondolni — még kevésbé lehet mondani, hogy a gyónásból beszél; nem a gyónásból, hanem a sok gyónás által benne kialakult általános tapasztalatból beszél a pap, ha konferenciát tart.

Egy másik eset: A nővér levelet kap. Mint a derült égből lecsapott villám, úgy hat reá a levél, mert piros pecsét van rajta, a felsőbb elüljáróktól jön, tehát

valami fontos ügyről lehet szó. Felnyitja, és tényleg, rögtön átáthelyezés van benne. Ezt nem várta. Elkezd tehát gondolkodni: miért helyeznek most át, és miért olyan hirtelenül? És ekkor megdöbben, mert észébe jut a gyónása. Csak nem amiatt, Istenem, csak nem mondta meg a lelkiatya az elüljáróknak? Ő maga is megijed e gondolatától, de a gonoszlélek mégis csak suggallja ezt neki. Szegény nővér! Ilyet ne gondoljon, ez már mindenképpen hamis, ördögi gondolat, amelyet már sehogysem lehet mentegetni. Ez teljesen ki van zárva; az átáthelyezés lehet véletlen, megtörténhetett 100 egyéb, tudom is én milyen okból, de gyónásának átáthelyezéséhez semmi köze. És ha az ördög beletrombitálná is fülébe ezt a gondolatot, ne higgyen neki, mert hazudik.

Íme egy példa: Valahol — nem a magyar tartományban — történt, hogy egy kedves nővér sürgőnyt kapott a következő tartalommal: „Bizonyos ok miatt rögtön menjen X. házba!” Az a szegény nővér így beszélt: „Jó, megyek, mert tudom, hogy mi az a bizonyos ok; de azt is tudom, hogy a világon senki más sem tudhat erről, mint a lelkiatya, csakis ő árulhatott el engem.” Borzasztó szavak! Szegény lelkiatya, mivel nem szabad védelmeznie magát, túrta e rágalmat körülbelül fél évig. Ekkor azonban, mikor a sok beszéd már annyira elhatalmasodott, hogy a szolgáló-nővér füléhez is eljutott, ez nem akart tovább hallgatni, megmondta, miként áll a dolog. Az illető nővér ugyanis titkos levelet kapott. Az a levél azonban véletlenül mégis a szolgáló-nővér kezébe jutott, aki azt kötelességszerűen elküldte a felsőbb elüljáróknak. Válasz helyett jött nevezett sürgöny. Íme, tehát mégsem a gyónás.

Az nagyon lehetséges, hogy éppen a gyónásban derül ki az átáthelyezés szüksége, ha például valamely

házban egyik nővér erénye komoly veszélyben forogna. Ha más eszköz nem használ, a lelkiatya bizonyára átáthelyezésére fog gondolni s azt esetleg követelni is fogja. De ebben az esetben sem ő szól az elüljáróknak, hanem a nővért magát kötelezi, hogy elüljáróitól átáthelyeztetését kérje. Még azon esetben is, ha az illető nővér nem bánná, sőt egyenesen arra kérné, hogy a lelkiatya eszközölje ki számára az átáthelyeztetést, aligha vállalkoznék reá, s ha igen, akkor csak úgy, ha a nővér írásban felhatalmazza, hogy arról a dologról a gyónáson kívül is beszélhessen. Ebből megértik azt is, hogy a főtisztelendő igazgató úr miért nem szokott rendes körülmények között gyóntatni. Azért, mert ő, mint elüljárójuk, sokszor külsőleg is kénytelen dolgaikba beleszólni. Hogy tehát senki, még távolról se gondolhassa, hogy ő a gyónásban hallottakat esetleg a külső kormányzásban is felhasználja, inkább egyáltalán nem gyóntat, kivéve, ha valaki erre egyenesen felkéri.

Még egy eset. Egyik nővér gyónik valamit: olyan bűnt, amely természeténél fogva később ügyis kitudódik, és nagy zavart, békétlenséget okoz a házban. A zavar, a békétlenség tényleg kitör, s mivel más nővérek is vannak a dologban, persze, megindul a sok beszéd. Két-három nap múlva mindenki tudja, még a szolgálók is; talán a verebek is csiripelnek róla. Végre a házi lelkész is tudomást szerez a dologról; az egyik is, a másik is, tízen is elmondják neki, panaszkodnak és tanácsot kérnek, arra kérik, hogy csináljon rendet. A lelkész, — jobban tenné, ha nem avatkoznék bele, — beleszól, megvizsgálja az ügyet, és rendet teremt, és megnyugtatja a nővéreket. Hibázott ő a gyónási titok ellen? Nem. Mert ha beszélt is a dologról, nem a nővér gyónásából beszélt, hanem, amint azt másoktól hallotta.

Sok ilyen esetet lehetne még felhozni, de legyen

elég ez a három. Már ezekből is eléggé láthatjuk, mennyire kell vigyázni, hogy a gonoszlelek ilyen és hasonló félreértésekkel, és a dolgok helytelen felfogásán alapuló gyanúsításokkal meg ne tévesszen bennünket és meg ne ingassa a szent gyónásba vetett bizalmunkat. Akármit sugalljon a gonosz, akármit beszéljenek az emberek, ne higyjünk nekik. A gyónási titok felett Isten őrökdi és Isten óvja azt, az ember tehát legyen nyugodt és bízzék benne.

Háborús vonatkozások a földrajz tanításban.

Amikor a háborús tanulságok és az iskola közti kapcsolatot keressük, és kutatjuk, hogy azok hol és mikor mutatkoznak, mennyiben fognak változást előidézni tanításunkban, akkor elsősorban a földrajzra gondolunk. Egy új Magyarország, egy nemeztli öntudatra ébredt Magyarország születik meg most a harc-tereken, új célokkal, nagy feladatokkal; s ennek az új Magyarországnak új nemzedéket kell nevelnünk a földrajz által is, hogy az eljövendő békés korszakban méltó harcos utóda legyen a kultúr munkában annak a sok százezer testvérének, aki ezt a boldogabb hazát vére hullásával biztosította számára.

Lássuk most, minő háborús vonatkozásokra térjünk ki a földrajz tanításnál!

Pl. Magyarországról van szó. Bemutatom a *fekvését* Európa térképén, tehát nem elegendő Magyarországot külön látni a gyermeknek. Megmagyarázom, hogy központi helyzeténél fogva mintegy összekötő kapocs Nyugat és Kelet között. Ugyanezen oknál fogva

sok küzdelmet kellett folytatnia úgy a nyugati, mint a keleti népekkel, hogy fennállhasson, s függetlenségét megőrizhesse. Ugyancsak ez a központi helyzet juttatta hazánknak azt a szép és nemes feladatot, hogy saját testével fogva föl a török támadásait, a Nyugat kulturájának és a kereszténységnek volt védőbástyája; a jelenben és a jövőben pedig az a hivatása, hogy a nyugati műveltséget keleti országokba közvetítse.

Ezután hazánk *nagyságára* hívom fel a gyermekek figyelmét s szembe állítom vele hatalmas ellenfeleinket. Ha lehet, jelöljük külön színnel a központi hatalmak országait s külön ellenségeinket. Rögtön szembetűnik már felületes megtekintésre is ellenségeink területeinek óriási nagysága, mely Európának 70 százalékát teszi. Minő elenyészők ezzel szemben a mi birtokaink. Mi alig mondjuk magunkénak Európa 13 és fél százalékát, s szövetségeseinkkel együtt is csak elenyésző kevesen vagyunk ellenségeinkhez képest, kik majd hatszor annyian vannak, mint mi.

Vizsgáljuk meg hazánk *határait!* Nyugat kivételével minden oldalról természetes határai vannak. Ezeréves fennmaradását részben ennek köszöni. A Kárpátok koszorúja hatalmas várfal módjára védi, mely hol járhatatlan, hol pedig könnyen elzárható. Az orosz és román betöréssel és véres visszaveretésükkel magyarázom meg országunk e nagyszerű határát. A duklai, uzsoki, vereckei, körösmezei, gyimesi stb. szorosról és hágóról sem feledkezem meg; megemlítem, mely vármegek szenvedtek a legtöbbet az orosz és román betörésektől. A kárpáti falvak felsegélyezésére gyűjtés indult meg az országban, sőt Németország is felépít egy kárpáti falut, s mi viszonzásul egy keletporoszországit a Mazuri tavak vidékén. Déli: u. n. természetes határaink: a Duna és Száva csekélyebb értékűek, mert hisz a folyó

a művelt ember előtt nem akadály. Innen sokat fenyegette az országot veszedelem. (Mélyek voltak azok?) A nyugati határok nyiltabb volta szintén azt eredményezte, hogy ez oldalról is sok zaklatásnak voltunk kitéve, de másrészt e nyílt határok nagy szellemi és erkölcsi hasznot is eredményeztek, mert nyugat felől hatolt át hozzánk a kereszténység, és vele együtt a kultúra is. Magyarország Európának egyik legjobban körülhatárolt országa. Rosszul határolt országok nehezen védhetők meg, és könnyen eshetnek szomszédaik nagyravágyásának áldozatául, mint például Lengyelország.

Mit mondjunk a *hegyek és vizek* eloszlásáról? Ez is kedvezőnek mondható hazánk földjén, mert nem tagolják szét az országot egymástól különálló darabokra, nem támasztanak sehol nagyobb akadályokat a közlekedés elé. Sőt az Alföld felé futó vizeink a forgalmat az ország minden részéből ide terelik s megkönnyítik. Kiemelem a Duna fontosságát, mely hazánkat egyrészt Nyugat-Európával, másrészt a Balkánnal kapcsolja össze, s mint ilyen, régi idők óta Nyugat- és Kelet-Európa Balkán felé irányuló kereskedelmének közvetítője. A Duna völgyének e természetes útvonala bajoknak is volt forrása a történelmi idők folyamán. (?) Most nyugatról nem fenyeget veszély, Ausztriával társas viszonyban élünk, s rajta kell lennünk, hogy délről se legyen már több bajunk.

A természeti viszonyok kedvező alakulása, termékeny síkságaink és a kedvező éghajlat miatt hazánk a földművelésre és állattenyésztésre különösen alkalmas. Nemesak a saját lakóit látja el élelemmel, hanem idegen országokba is szállít élelmicikkeket. A világ 33 kivitelre szoruló országával szemben mindössze 17 állam termel egyuttal kivitelre s bár Németország és Ausztria szintén

bevételre szorul, az ántánt által várt kiéheztetés még sem következett be, mert a magyar és német mezőgazdaság a lisztpótló anyagok szerencsés felhasználásával s a terményrészletek arányos elosztásával e hatalmas akadályt elhárította. Tagadhatatlan tény azonban, hogy ha jobban ki volna aknázva Alföldünk termékenysége, jobban el tudnók látni kenyérrel szövetségeseinket, s nem is volna az a nagy drágaság, amelyben most élünk.

Az állattenyésztésről szólva különösen a szarvasmarha és lótenyésztésre hivatkozom, melyek ellátják a háboru fő állatszükségletét. Nagy előnyünk, hogy az állattenyésztés nálunk legelőgazdaságon alapszik, s így nem fenyeget bennünket az a veszély, hogy nem tudunk beszerezni elegendő külföldi takarmányt, ha ellenségeink elzárnak a külvilágtól. Hogy gazdasági erőnkről világosabb képet nyerjünk, tekintsük a központi hatalmakat egymásra való utaltságukban.

Az¹⁾ 1910. évi statisztikai adatok szerint Magyarország lakossága 21 millió, szántóföldje 14.5 millió hektár; Ausztria 29 millió lakosságának 18 millió hektár mezőgazdasági termelésre alkalmas területe van; a Németbirodalom 65 milliónyi lakosságának pedig 35 millió hektár szántóföld áll rendelkezésére; tehát a 115 millió lakosnak összesen 675 millió hektár gabona-termő földje van. Az évi termés azonban változó. Az 1912/13. normális gazdasági évet tekintve, a búzából és rozsból, mint a közlélemezés szempontjából legfontosabb terményekből, a termés a következő: Magyaror-

¹⁾ Alábbi számadatok nem betanulásra valók, hanem tájékoztatásra szolgálnak. Megemlítendő, hogy növeljük gyermekeink önbizalmát ügyünk feltétlen diadalában, továbbá, hogy bebizonyítsuk azt a nagy igazságot, hogy a nyers túlerő, a számbeli fölény nem veheti föl a versenyt a művelt, a technikailag előrehaladt s nemzeti érzéstől duzzadó kisebbséggel szemben. Nagyon jól felhasználhatók a számtanban is.

szágban búza: 50.2 millió métermázsa, rozs 13.5 millió métermázsa; Ausztriában buza: 18.9 millió métermázsa, rozs: 29.7 millió métermázsa; a Németbirodalomban buza: 43.6 millió métermázsa, rozs 116 millió métermázsa. Az ember évi gabonaszükséglete 205 kg. Ha kiszámítjuk, hogy hány kg gabona esik a három országban egy főre, azt látjuk, hogy Magyar- és Németország kenyérfőléssel rendelkezik, míg Ausztria hiányt szenved, melyet nekünk kell pótolnunk. S bár súlyosbította helyzetünket az a körülmény, hogy az 1913/14. év az elemi csapások következtében évtizedek legrosszabb termését szolgáltatta, a lisztpótló anyagok (árpa-, zab-, kukoricaliszt) kötelező használatával, lehet mondani, termésünknek jó negyedrészt juttattuk mégis szövetségeseinknek. Az ántántnak tehát ellenünk és szövetségeseink ellen indított gazdasági harca, habár még nem ért véget, csődöt mondott. Hogy mezőgazdaságunkról oly részletesen beszélünk, az természetes, mert hisz a mai világháborúban a gazdasági szempont erősen kidomborodik.

Szórazoztatóul beszélhetünk egyet-mást a háború folyásáról is. Megemlíthetünk olyan helyneveket, melyek különben ismeretlenek maradnának. Szólhatunk hadseregünkről is. Megemlíthetjük, hogy a hegyvidéki katona másképpen bírja a hegyi terepen a harcot, mint az alföldi; nem minden állat alkalmas a hegyvidéken a teherhúzásra, vagyis a környezet befolyását látjuk az emberre és állatanyagra. Hadvezetőségünknek tehát lehetőleg tekintetbe kell vennie a különféle vidékek fiainak elosztását a természetüknek legjobban megfelelő harctereken.

Viszont azt is megmagyarázhatjuk kis tanítványainknak, hogy miképpen alkalmazkodik a katona ruházata a környezet színéhez. A csukaszürke inkább

a Karszt vidékének színéhez alkalmazkodik, az olaszokra való tekintettel készült; télen fehér köpönyöget kapnak járőreink s az orosz erdős harctereken az oroszok piszkoszöld színű ruházatát vesszük át mi is. Megértjük tehát már az oroszok köpönyegének barna színét is, mely leginkább a tavaszi és őszi évszak barnás avarához igyekeznek alkalmazkodni.

(Folytatása következik.)

POMPÁS GONDOLAT!

Kedves Központi Lap!

Amikor most először bátorkodom veled gondolataimat közölni, arra kérlek, vedd jó szívvel kérésemet s támogasd jóindulatoddal! Nagyon örülnék, ha régi vágyam teljesülne.

Kérésem ez: rendezzünk a Központi Lap útján „*Földrajzi tanfolyamot*”! Ezt a címet azért adom ajánlatomnak, mert mostanában mindenféle tanfolyamot tartanak. Pedig, hidd el, egy tantárgy sem szorul annyira tanfolyamra, mint éppen a földrajz. Semmi segédkönyv, semmi közelebbi útbaigazítás! Utaztató módszer szerint tanítsuk pl. hazánk földrajzát, — s legyünk őszinték, — magunk sem ismerjük úgy igazán azt a vidéket, amelyet a gyermekekkel meg kell ismertetnünk.

Azt gondoltam tehát: jó lenne, ha a kedves nővérek egyes, általuk ismert vidéket leírnának, s a Központi Lap útján közkinccsé válnék az, amit eddig csak egyes nővérek tudtak.

Tanításunk így biztos alapon nyugodnék és élénkké válnék, hiszen nemesak azt magyaráznók meg

a gyermekeknek, ami a tankönyben van, hanem elmondhatnók nekik azon vidék néprajzi sajátságait is. Azután, alig van hazánknak vidéke, amelyhez valami monda ne fűződne. Ezeket a helyhez kötött mondákat jó volna különös gonddal összegyűjtenünk, — hiszen a gyermek oly szívesen tanulja a komoly dolgot is, ha ilyesmivel fűszerezük.

A szempontok, amelyek szerint az egyes vidékeket leírni: fekvése, felszíne, vizei, éghajlata, talaja, terményei; a lakósok vallása, nyelve, foglalkozása, különös szokásai. Mondák.

Jónak találsz mindezt? Mit szólsz hozzá? Ugyebár, ha úgy igazán hozzálátunk a munkához, sok munkát adunk neked is az összegyűjtött anyag elrendezésével?

Feleletedre várva-vár

hűséges olvasód.

* * *

Ez indítványt elolvasva, első gondolatom volt, amit címül oda is tettem: *Pompás eszme!* Milyen jó lenne, ha az ország különböző vidékein lakó nővérek megírnák a Központi Lap számára mindazt, amit akár szülőhelyükről, akár azon helyekről, ahol jártak, laktak, működtek, tudnak. Ne tartsa vissza egyiket sem az a gondolat: hátha többen is tudják azt, amit én? Nem baj az, ha többen is írnak ugyanazon témáról. Egyik kiegészíti majd a másik közleményét, s a Központi Lap egygyé olvasztva nyújtja majd tudnivalóvá a nővérekének.

A most megindított *Háborús vonatkozások a földrajz tanításában* című értekezés is segíti majd jó nővéreinket, hogy helyes földrajzi felfogással közöljék biztos és személyesen szerzett ismereteiket azon vidékekről, melyeken megfordultak. Rajta tehát! Senki se mentege-

tőzzék azzal, hogy nem ér rá. Ha igazán akar az ember, talál rá időt és módot, anélkül, hogy egyéb kötelességeit elhanyagolná, és tiszt. nővérük bizonyára szívesen megadja hozzá a szükséges engedélyt.

A SZERETET IGAZI LEÁNYAI.

Szent Vince ezt mondta első nővéreinknek: „Mind a más vallásos társulatot becsülniök kell, mint a magukét. A keresztényi szellem kívánja ezt önöktől. De — mint ahogy egy jól nevelt gyermek jobban szereti édesanyját, mint egy hercegnőt, ha mindjárt szegényesen is van felöltözve, — így önöknök is társaságukat a másokénál sokkal jobban kell szeretniök. Hiszen az számukra több az anyánál. Szeressék a társaságnak tagjait, szeressék azoknak erényét és kegyelmeit, szeressék rajta nem azt, ami a világ szemébe csillan, hanem azt, ami önöket hasonlónak teszi a keresztrefeszített, megalázott, az Isten- és emberszeretetből feláldozott Jézushoz. Szeressék társulatukat, mert Jézus is különösen szereti azt. Szeressék a társulatot, mert az olyan, mint egy angyal, ki önöket a mennyországba vezeti.“

Mindig nagyon örült annak, hogy a Szeretet-leányai általában mindig szerették és nagyrabecsülték hivatásukat és szent ruhájukat. Semmi sem volt olyan értékes szemükben: hivatásukat minden arany-, bíbor- és koronánál többnek tartották.

A kornett.

Azais nővérünk még családja körében volt, mikor bátyja Párizsba utaztában megkérdezte tőle, hogy mit hozzon neki onnét? „Egy kornettet hoz, — felelte

élenken a leányka, — ez nekem a legszebb ékszer.“ — És szeretete szent Vince családjá iránt mindig fokozódott.

Társadalmi állásával és egyéni tulajdonságaival alkalma lett volna kitűnő helyzetet elfoglalni, de ő ezeket semmibe sem vette. Sőt még egy jámbor hölgy meghívását is visszautasította, aki szülőföldjükön új társulatot akart meghonosítani. — Neki csak kornett kellett, ez volt előtte a legkívánatosabb kincs. Közismert, hogy mennyire tisztelte a Szeretet-leányainak szent ruháját szemináriumától kezdve egész khinai misziójáig és ott bekövetkezett boldog haláláig.

Erős hivatás.

Vanderbist Mária Júlia nővérünket igazán a jó Isten hívta a társulatba. Midőn először jött abba a házba, hol később jelölt-idejét végezte, nagyon szerényen volt öltözködve. Fején, — azon vidék szokása szerint — kendő volt s a karján kosara lógott, melyben az ebédjét hozta. Egészen olyan jó falusi leány volt, mint amilyenek első nővéreink lehettek. A főnöknőt kissé meglepte, hogy ez az ismeretlen leány fölvetelt kér a társulatba. Beszéd közben többek közt ezeket kérdezte tőle: „Miért jön inkább hozzánk, mint máshova? Hiszen Belgiumban olyan sok zárda van!“ — „Igaz, — felelte a leány — de én csak szent Vince leánya akarok lenni és nem más.“ — „És ki mesélt magának szent Vincéről?“ — „Egy jutalomkönyvben olvastam az életét és azt, hogy ő társulatot alapított nővérek részére, kiknek szent kötelességük a szegényeken, betegeken és gyermekeken segíteni. Mindez nagyon tetszett nekem és vágy támadt bennem, hogy én is ilyen nővér lehessenek.“

Később egy Orsolya-nővér rokona buzdította az

ő szerzetébe való belépésre s hogy állhatatosságát kipróbálják, egy időre el is halasztották felvételét, de őt semmi sem ingathatta meg elhatározásában s haláláig hűséges tagja volt szent Vince lelki családjának.

Egyszerűség.

Antónia nővérünk a világiakkal való érintkezésben csodálatosan szerény s tartózkodó volt. Útálattal került mindent, ami a külső viseletben, beszédben és ruházatban világias volt, vagy arra emlékeztetett.

Egyszer egy pár cipőt kapott, melyet a cipész ugyancsak agyonszőgezett. *Antónia* nővér vidáman mutatta, miközben mondá: „Na, most legalább líz évré van elég cipőm és szent Vince nem is tehet szemrehányást, hogy nagyon finom cipőt viseltem!“

ISMÉT A CSODÁS ÉREM!

A nagyváradai szent Vince intézetből a következő esetet beszéli el a tiszt. szolgáló-nővér.

„Az idei iskolaév elején nyolc fiúnövendékünk skarlátban betegedett meg. Az első már a harmadik napon meghalt és el is temettük, szülőinek tudta s jelenléte nélkül, mert akkor nem lehetett őket oly gyorsan értesíteni. Hat fiú — hála Istennek! — már jól van. A nyolcadik pedig dec. 6.-án este hirtelen oly rosszul lett, hogy azt hittük, néhány óra alatt meghal. A gyermek ugyanis már napok óta nagyon fel volt fuvódva, mert a skarlát utókövetkezményeként vesebaj lépett föl. Most azonban vizeletmérgezés járult hozzá.

A gyermek szíve annyira dolgozott, hogy azt hittük:

kiugrik, s irtózatos fejförcsök kínozták. Eszméletét teljesen elvesztette, s az azonnal hivatott orvossal együtt minden pillanatban halálát vártuk. Aki már gyermekkel foglalkozott és skarlátos gyermeket ápolt, az tudja, hogy a gyermek ily esetben veszve van.

A kis fiú az elemi III. osztályba járt s még nem gyónt, nem áldozott. Szülői Szatmár megyében laknak, 60 km-nyire az állomástól. Elgondolható, mily rettenetes gondolat volt az nekünk, hogy a második gyermek is úgy haljon meg, szülőinek tudta és jelenléte nélkül. Ha azon éjjel meghal, épen dec. 8.-ára esnék temetése.

Első pillanatban felajánlottam a jó Istennek ez újabb, súlyos keresztet, mondván: Uram! a kereszt nem bűn, hanem kegyelem; legyen meg tehát szent akaratom, ha mégannyira fáj is. — Azt gondoltam: a gonoszlélek bizonyára nagyon haragszik ránk, mert ennyire dühöng ellenünk, s épen e nagy ünnepen akar minket megzavarni. Csakhamar eszembe jutott azonban, hogy itt az alkalom, hogy szűz Anyánkat a Csodás-érem nyolcadában megdicsőítsük. Arra kértem tehát Szeplőtelen Anyánkat, hogy — ha már Isten akarata folytán a gyermeknek meg kell halnia, mert lelkét később esetleg elveszítené, — legalább azt a kegyelmet eszközölje ki neki, hogy annyi időre visszanyerje eszméjét, míg első szent gyónását és áldozását elvégzi. Egyben a Csodás-érmet erősítettük halántékára, előzőleg azonban már felkértük a ft. urat, hogy legalább az utolsókenet szentségében részesítse.

Az orvos éjjel ismét eljött és kijelentette, hogy semmi remény a gyermek életéhez, s ha eszméletre tér, az csakis a Csodás-érem működése folytán lehetséges.

December 7.-én reggel azonban teljesen magához

tért a gyermek, s a ft. úr 11 óra tájban szépen meggyóntatta, áldoznia azonban a gyakori hányás miatt nem lehetett.

Napközben a görcsök kisebb mértékben megújultak, 7.-én este azonban erősebben léptek föl, mint valaha, s úgy az orvos, mint mi is valamennyien, a biztos halált vártuk. Reggeli 3 óráig tartottak a görcsök.

Minthogy nagyon ki voltam merülve, lefeküdtem, utasítást adva az ápoló-nővérnek, azon esetre, ha meghal a gyermek. Mily nagy volt meglepetésem, mikor fölkelvén jelentik, hogy reggeli 3 óráig tartottak a görcsök, a gyermek utána elaludt, most teljesen magánál van s várja, hogy az Úr Jézus első szentáldozásában szívébe térjen, ami 8 órakor meg is történt.

Azóta a görcsök nem léptek föl újra, s a gyermek állapota folytonosan javul. Az édesatyja is megérkezett, s a doktor úr kijelentette, hogy meg van mentve. Így most már csak az van még hátra, hogy a jó Istennek és szeplőtelen Anyánknak hálát adjunk e meg nem érdemelt kegyelemért.

Mindent tudni és mindent tenni.

Keresztes szent János gyakran ismétlé ezen igazságokat: Ha mindent tudunk, csak azt nem tudjuk, amit kell, akkor semmitsem tudunk. Ha mindent megteszünk, csak azt nem, amit tennünk kell, akkor semmitsem teszünk.

Ha semmitsem tudunk, csak azt, amit tudnunk kell, mindent tudunk. Ha semmitsem teszünk, csak azt, amit meg kell tennünk, mindent megtettünk.

TÁRSULATI TUDÓSÍTÁSOK.

A grazi és salzburgi tiszt. vizitátornőnek érkezett levelek útján arról értesültünk, hogy nagyontisztelendő anyánk is súlyos beteg volt. Mikor főtisztelendő generális-atyánk temetésére Daxba utazott, a temetés napján, nov. 10.-én, a fájdalom és kimerülés folytán hirtelen nagyon rosszul lett, s mint írják, csak egy rögtöni műtét mentette meg a biztos haláltól. Sokáig feküdt ott a daxi kórházban, s csak december 18.-án tért ismét vissza az anyaházba. Elmondja a levél, mily rendkívül kedves beteg volt. Mindennel elégedett, mindig barátságos, még álmában és a műtét után félálomban is mennyei dolgokkal foglalkozott; a szent hivatás megértését, a kicsinyben való hűséget emlegette, s minden kis szolgálataért hálás köszönetet mondott ápolóinak.

Megigérték, hogy megírják boldogult atyánk utolsó szavait is.

KORONÁZÁSI ÖRÖMEK

a szeretet leányai között.

Az országos örömből nekünk is jutott rész bőven és sok helyen. Nem ugyan díszes felvonulások és szertartások megtekintésével, hanem a mi ízlésünk és felfogásunk szerinti örömeben volt részünk, amennyiben drága urainkat, a szegényeket egyszer, úgy szívünk szerint, jól megvendégelhetjük. Hadd közöljük a sok közül a nagyváradi szent Vince intézetnek jelentését a koronázási díszbéd lefolyásáról, a város szegényei között.

„Nagyon sok dolgunk volt az utóbbi napokban, mert 1500 szegényt vendégelhetünk meg, kik ma, dec. 30.-án, részint hazavitték ebédjüket, részint meg itt éltek. Igen nagy öröm és kegyelem volt ez reánk nézve, de egyben igen nagy munka is, mert nemcsak sütöttünk-főztünk részükre, hanem az 1500 ebédjegyet is mi osztottuk ki a város legszegényebbjei között. Elgondolható, mennyi gonddal és körültekintéssel járt e munka, mert vigyáznunk kellett, hogy senki kétszer ne kapjon. Nyolc napon át alig tettünk mást, mint a jegyosztással foglalkoztunk.

Két nappal a kiosztás előtt megsütöttük a kenyeret; minden személy 20 dekát kapott. 29.-én egész nap a mákos szarvast sütöttük, mindenkinek 2—2 16 dekás szarvast. Azután felvágtuk a sok kenyeret és gulyást főztünk, 200 kg juh- és 125 kg disznóhúsból. 12 üstben főztük ezt mind.

Ma, végre, hála Istennek! — megtörtént a kiosztás. Déli 11 órakor jött az első csoport, $\frac{3}{4}$ 12-kor a második, 1 óra felé a harmadik, és 2 órakor a negyedik. $\frac{3}{4}$ 3 kor végeztünk a kiosztással és — ámbár sem rendőr, sem másvalaki nem volt segítségünkre, mégis — Istennek hála! — a legjobb rendben és csendben ment minden végbe. Persze, a kedves nővéreken és ápolónővéreken kívül a nagy fiúk és leányok is mind segítettek.

Mi, házbeliek, csak 5 órakor étkeztünk, de ki is voltunk fáradva, annyira, hogy ebéd után az egész ház azonnal lefeküdt.

Igen nagy kegyelem volt ez reánk nézve, és örök emléke marad a szép koronázási ünnepélynek. Reméljük, szent Vince Atyánk is velünk örült e szép napon.“

Ugyanott, a velencei intézetben is, 500 szegényt vendégelhetek meg e napon, s bizonyára másutt is, sok helyen, a szeretet leányaira, a szegények szolgálóira

bízták kedves uraik méltó megvendéglését, hogy a koronázási örömekből az ő módjuk szerint vehessék ki részüket.

Kérdések — Feleletek.

Mi az oka, hogy napjainkban a nővérek között szinte eltűnt a kölcsönös tisztelet és az alázatos alárendeltség?

A múlt év tavaszán kertészeink, de jó magunk is, sajátos látványnak voltunk tanui. A gyümölcsfákat rügyfakadás után apró rovarok lepték el. Ezek a piciny állatok leginkább az ágak végén levő, tehát legfiatalabb, gyöngye levelekre vetették magukat. Azoknak zamatos nedvével táplálkoztak mindaddig, míg e szenge hajtások életerő hiányában teljesen össze nem zsugorodtak. Hiábavalónak bizonyult a permetezés és egyéb kertészeti intézkedés. A kérdés: lesz-e gyümölcs a fán? — kétes és bizonytalan maradt. Az igénytelennek látszó kis rovar legyőzte a nálánál sokszorosán erősebb fát.

Ezt a szomorú képet látjuk lelkicsaládunk kertjében is. Valami sajátos ellenség lopódzott be, s mintha leginkább a zsenge hajtásokat: a fiatalabb nővéreket ejtené hatalmába. De éppen ezáltal sorvasztja, pusztítja el leghamarább nemcsak az egyesek, hanem úgyszólván az egész társulat szellemét, tehát erejét.

Hogy megismerjük ez ellenséget, csupán beszédére figyeljünk. „Tegye maga! — Semmi közöm hozzá. — Nem érek rá. — Törődjön magával! — Jogom van ehhez. — Ne oktasson engem.“ — és így tovább.

Mily aggasztó tünetek egy társulat testén, amelyek tagjai hozzá a Szeretet leányai!

Ez az észrevetlenül betolakodott halálos ellenségünk nem más, mint a XX. század szociáldemokrata irányú szelleme, amely nem ismer, nem tűr maga fölött tekintélyt, nem tudja, mi az alárendeltség, nem tanulja meg a szülői és elüljárói tiszteletet, az idősebbek megbecsülését, az egymás iránti gyöngéd tapintatot, amelylyel a másiknak helyzetébe, lelkiállapotába tudna helyezkedni.

Igen, ez a szellem próbálkozik uralomra jutni kis társulatunkban. Hogy utat nyert és betalál a legszenyebb helyekre is, azon ne csodálkozzunk. Mint egy jeles író mondja: „Elrejtőzhetsz celládba, a világ oda is követ; futhatsz a sivatag rengetegébe, a világ utánadmegy. A világ mindenütt megtalál. Még ha önmagunkba mélyedünk is, a világ szelleme akkor is üldöz.“

Mit kell tehát tennünk? Azt, amit az üldözött tesz. Felfegyverkezik és védekezik. Menjünk reggelenként fegyvertárunkba: a szentmisére, és vétezzük fel magunkat azon erős elhatározással, hogy a mai napon Jézus szellemében gondolkozunk, beszélünk és dolgozunk. Miként a zsidók a bárány vérével kenték be házuk bejáratát az öldöklő angyal kikerülésére, úgy mi is permetezzük be a szentmise áldozat drága vérével érzeinket és szívünket, hogy a világ öldöklő szelleme messze elkerülje.

Kedves nőverem, kérdését nem meríthetjük most ki teljesen helyszüke miatt; de ajánlom: ne elégedjék meg meddő sóhajtozással a szomorú és aggasztó tünetek miatt, hanem fogjon hozzá az orvosláshoz. Nem tudom ugyan: hogy ön idős vagy fiatal nővér-e, de azt tudom, hogy semmisen oly hathatós eszköz a környezet megjavítására, mint a jó példa, akár idős, akár fiatal nővér részéről. Kezdje tehát el a reformot, nem másokon, hanem önmagán. Legyen nagyon tiszteltteljes az egymás-

sal, de méginkább a fellebbvalókkal való érintkezésben, még az ilyen kis hetyke nővérekkel szemben is, s leginkább olyankor, amikor ők ellenkezőleg tesznek. Mindezt természetesen, minden feltűnés nélkül, s pedig nem egyszer-kétszer, hanem állandóan. Meglátja, hogy az elvetett mag Isten áldásával előbb-utóbb megtermi gyümölcsét, a szép példa sokaknak megtetszik, lassankint fölbátorodnak a követésére, s szinte észrevétlenül tűnik el kis családjukból ez az elszomorító és aggasztó jelenség: a mai világ betolakodott szelleme.

Ó, bár minden házunkban akadna egy ilyen elszánt, hőllelkű nővér, aki az isteni Magvetőhöz csatlakozva, szelíden, rejtetten, feltűnés nélkül hintené el társnői között az *Ó, az Úr Jézus Krisztus szellemét, mely nekünk a külső és belső önmegtágadást, önmagunknak és a világnak megvetését ajánlja.*

A HAGYMA GYÓGYÍTÓ HATÁSA.

Miss Jessie Wilsonnak, az amerikai elnök leányának esküvője alkalmával egyik ismeretlen tisztelője egy csomó hagymát küldött azon kívánsággal, hogy ő és családja mindig egészséges maradjon. A hagymát itt mint az egészség és életerő szimbolumát ajándékozták, és az adományozó talán nem is tudta, hogy a hagyma valóban mily egészséges étel.

A hagyma egészségi értéke rendkívül nagy, de csak igen kevesen ismerik. A gyöngye gyomor a hagymát gyakran emészthetetlennek találja, ez azonban csak a zsírban vagy vajban megpörkölt hagymára vonatkozik.

Nyers állapotban a hagyma könnyen emészthető és rendkívül egészséges. A nedvei tisztítják a vért, csökkentik a sűrűségét, és ezzel egyben az arcbőr tisztaságát mozdítja elő. Ilyenformán különösen ajánlható

olyanoknak, kik pörsenésekben, bőratkákban és a bőr más tisztátalanságaiban szenvednek. Legnagyobb a hatása a hagymának, ha éhgyomorra eszik és apróra vágva, tojással keverve mindenkinek ajánlható, akinek reggel nincs kellő étvágya. Vérszegény emberek, akiknek felkelés után tudvalevőleg csak a legkritikább esetben van étvágyuk, a hagymában kitűnő gyógyszert találnak.

Az előkelő háztartásokból számúzik a hagymát, mert nem tartják előkelő ételnek. Nyilván nem tudják, hogy milyen egészséges. Egy húsfétel, mely hagyma nélkül öt tápegységet képvisel, hagymával nyolc tápegységet mutat. Télen a hagyma a vérkeringést gyorsítja és a test hőségét gyarapítja.

A hagyma nedve kitűnő baktériumölő szer, amit az is mutat, hogy a bélbetegségek épen azon körökben a leggyakoribbak, ahol a hagymát megvetik. Mind e tulajdonságai miatt a hagyma mellékételnek különösen ajánlható és kitűnő hatását az egészséges ember is hamar megérzi.

Jó füzetkék.

Ajánlva mellékeljük *Szűz Szent Zita Élete* című füzetkét, őeminenciája, a hercegprímás különös áldásával olvasói részére. Alkalmas olvasmány egyszerű munkásleányok és nők számára, kik vagy megveszik, vagy mi alkalomadtán ajándékba adhatjuk nekik. Mellékelt csekkel megrendelhető a Kelemen utcában a 40, a *Szív* kiadóhivatalában a 50 fillérért. A tiszta jövedelem a X. kerületben építendő templom javára fordíttatik. Megjegyzem, hogy a csekkre 10 f bélyeg ragasztandó, ha ráírjuk a megrendelést.

Felkértek még, hogy Vargha Damján *Imádkozzunk*

című füzetkékjét is ajánljuk kedves nővéreinknek. *Háborús idők miséjét, litániákat és keresztúti ájtatosságot* tartalmaz. Ára 30 fillér. Megrendelhető Székesfehérvárott, Debreceny István könyvnyomdájában. A tiszta jövedelem 75%-a a vak katonáké lesz.

A Missiók naptárok megrendeléséről se feledkezzenek meg kedves nővéreink, mert a tavalyi szépszámú megrendelés után a nyomtatásnál számítottak további jóindulatukra.

Az én naplóm.

Az iskolaév végén.

A jó Isten kegyelmével egy tanéven már túlestem,
S annak folyamán — mondhatom, — sok tapasztalatot
nyertem.

Már-már kezdem megismerni az élet komoly oldalát,
Sőt láttam is már messziről *Tábor* mögött a *Golgotát!*
Hát úgy volt kérem, hogy, bizony sok bajt és gondot
okozott,

Hogy gyermekeim legtöbbje től földön látott világot:
Én meg nem értettem őket s ők viszont nem engemet,
Igy — megvallom — biz nem egyszer néztünk némán
farkasszemet.

Ami ma kinnal tanultunk, másnapra merő újság volt!
S bármelyiket fölszólítám, tágranyílt szemmel — hall-
gatott.

Jaj! azt se tudtam, hol kezdjem, voltaképp mitévő legyek,
Hogy kis buksi híveimmel végre valamire menjek?!

Jó szolgáló nővérem csak bátorított egyre, mondván:
„A türelem rózsát terem, siker jár a munka nyomán.“
De ah! minden szép s jó tanács bajomon csak nem
segített,

S helyzetem az iskolában napról-napra kínosabb lett.
Már-már azt hittem, hiába minden munkám, erőlkö-
désem,

És emiatt — nem tagadom — sokszor könnybe lábadt
szemem.

Zavaromat még fokozta lelkem fájó csüggedése
S a furfangos gonoszlelek ezer ravasz kísértése.
Gyermekeim csintalanok, lármások és nem figyelnek!
Küzködéstől földrestűjtva egyszer kápolnánkba mentem,
S az Úr Jézus lábainál szívemet jól kiöntöttem:
„Nem törődöm többé velük, ugysis minden szó hiába!
Jézusom, tenmagad légy az első osztály tanítója.“
S ó kegyelem! a viharra nyomban szélcsend következett,
Jézus szava hűs balsamként lelkem mélyébe csepegett.

„Bízzál lányom! veled megyek a szívedben, s nyugodt
lehetsz;
Amint nálam nélkül semmit, — velem mindent véghez-
vihetsz:“

Új erővel, bizalommal mentem másnap osztályomba
És csodásan megváltozott minden ott e perctől fogva.
Gyermekeim oly jók lettek! Lassan mindent megta-
nultak;

Sőt az édes magyar nyelvben is óriást okosodtak.
Ha kívánják, elárulom, legjobb hasznát minek vettem?
Nos, hogy Direktorsz-nővérünk oktatását nem feledtem.
És így sok lelkiörömnék, új erőnek forrása lett,
Hogy legjobban szerettem a legszegényebb gyermekeket.
Minden órán egy kis szegényt szólított fel legelsőnek
S előttem az első padban mind e kedvenceim ültek.
Jó szolgálónővérem is azzal buzdított egyre,
Hogy az áldás ott nagy, hol nagy a szegények szeretete.
Tegnap volt a vizsgám. Nos, és mindenki csak azt cso-
dálta,

Hogy kis angyalkáimat a jó Jézus de megáldotta!

Övé legyen a dicsőség, a hála s vizsgánk sikere,
Áldassék érte szüntelen imádandó drága neve! . . .
Ezután, ha jönnek is még nehézségek, nem kell félnem,
Tudom, hol kell a küzdéshez segítséget, erőt kérnem!
Szinte röstellem is most már, hogy lehettem olyan gyáva!
Hiszen önként vállalkoztam szent ruhámmal minden

A szeminárban is mondták, hogy nem rózsás útra
lépünk,

És szenvedés s áldozat lesz a legtöbbször osztályrészünk.
A világi tanítónak sem külön az életsora, —
De mily hitvány és nyomorult lesz szegénynek a jutalma!
Hanem az már szégyen volna, ha ő földi dícséretért
Ugyanazt, sőt többet tenne, mint én Jézus szerelmeért.
Ezen és még más hasonló szép elveknek köszönhetem,
Hogy kedves szent hivatásom egyre jobban megsze-

Bármit kelljen is szenvednem, világért oda nem adnám;
Ezer életem, ha volna, érte mindet fölláldoznám. —
Eljött ugyan a szünidő, de pihenni nem akarok,
Hanem szívesen segítek mindenütt, ahol csak tudok.
Már eleget hallottam és szentszabályunk is tanítja,
Hogy a restség és téllenség sok bajnak a szülőoka.
S mit mondtak a szeminárban, még mai napig jól
tudom:

Munka mellett a lelkemmel Istenhez kell felszárnyal-
nom.

Azért kedves erényeink gyakorlására törekszem,
Hogy Jézusnak egykor méltó arája váljak belőlem.
A naplót most félreteszem, de már előre is mondom,
Ha valami érdemes lesz, újból szívesen folytatom.

Szünórák.

Követválasztás.

Ily alkalommal kérdeztem Pannika tanítványom-
tól — beszél-e egy nővér — mit beszélgetett tiltott he-
lyen, a folyosón? — Bocsánatot kérek, — volt a
felelet — csak azt mondtam Erzsinek, hogy milyen jó
lesz, holnap *köveket válogatnak*.

Söprésnél.

Két árvafiút: Palit és Jóskát rendreutasítottam,
azon megjegyzéssel, hogy holnap jelentkezzenek, ha a
folyosó seprését elvégezték, de kérem, a szemetet is
mutassák meg, külön-külön!

Másnap, — mint ígérték, — mindenütt rend volt,
s kérdésemre: miért több Pali szemetje, mint Jóskáé,
bizonyára szebben sepert: azt feleli Jóska: „Ó nem, ő
az enyémből lopott az övéhez!“

Földrajz órán.

1. A tengerről és szigetekről beszél a tanító. Magya-
rázat után azt kérdezi: Van-e haszna a tengereknek?
— Gyermekek: Igen, mert ha nem volna tenger, nem
lehetne *a szigetekre jutni*.

2. A Kaukázus-tenger völgyében dús petróleum-
források vannak. (El. V. oszt.)

3. Trencsénteplicz csúz- és köszvénybányáiról ne-
vezetes.

4. Jászberény arról nevezetes, hogy itt *törik a ma-
gyar* elefántcsontokat. (Itt őrzik Lehel elefántcsont-
kürtjét.) Egy másik gyermek azt felelte: Lehel elefánt-
csont-kürtje a *tehén szarvából* van készítve.

5. Alkenyér, itt volt a *kenyérpusztító Mezey*. (A kenyérmezei ütközetet akarta mondani, s megjegyzem, volt egy Mezey nevű iskolatársa, s ez nagyot nézett e kijelentésre.)

6. Győr, itt *szólt meg* a rézkakas. (Itt őrzik a rézkakast.)

7. Pápa lakói katolikusok és *uniformisok*.

8. A Fertőtó nyáron annyira kiszárad, hogy szárazlábbal át lehet *úszni*.

9. Az alföldi *címeres ökrök* sok tejet és vaját adnak.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Iskolanővér. Az iskolában csak addig tartózkodhatik, míg az előadás és esetleg a takarítás tart. A jó iskola-nővér mindenegyéb teendőjét a társulati szobában végzi és boldog, hogy nővértársai körében lehet. Természetesen, kívánatos, hogy ott csend és nyugalom uralkodjék, hogy egymást munkáikban: füzetjavítás, előkészülés stb. ne zavarják.

Anna nővér. A Missiósnaptárok az idén is megjelentek, s kívánatos lenne, hogy minél nagyobb körben terjesszék: írta a szerkesztő úr, hogy számítva nővéreink rendelésére, nagy mennyiségben nyomatták. **Kíváncsi.** Az még a háborúban sincs megengedve, hogy a nővérek tetszés szerint olvassák az újságot. De az igen, — s itt központunkban is teszik, — hogy a közérdekű vagy épületes cikkeket az ebédlőben vagy a szünórákban a szolgáló-nővér felolvassa vagy felolvastassa. **Bernardina n.** Kedves levelét és a kis mulattatót köszönjük. **Margit n.** Az újévi üdvözet nagyon kedves, de még befejezésre szorul. **B. nővér.** Szérumot keres a lélek fekete himlője, azaz a kevélység ellen? Mily meglepő! Jézus szentséges Vére az. Nyisson szívén kis nyílást egy-egy alázódással, hogy szentáldozás alkalmával e szent Vér szívároghasson abba. Meglátja, jó nővérem, hogy a kevélység pusztító bacillusait lassankint kiöli.